

Jaanikuu näitas oma tavapärast tujukat palet

Autor

Ain Kallis

Meie esisünoptik Merike Merilain tavatseb kinnitada: «Ilm ei korda end kunagi!» Ja ei korranud ilm ennast ka juunis. Möödunud aasta jaanikuu oli mäletatavasti märg ja jahe, eelmine jälle külma- ja kuivavõitu, 1998. aasta oma trombine, 1999. aastal oli juuni seevastu pörgupalav.

Kõikide Eesti kuude ühisnimetajaks jääb siiski tujukus. Isegi viimati mainitud 1999. aasta «suvitajate unelmate suvel» kollitasid pidevalt äikesetormid. Metallica bänd ei julgenud Tallinnas lavalegi astuda - kartsid rooste minna!

Kuu alguse jahe hingus

Juuniga algas Atlandil ametlik orkaanide hooaeg. Raju kollitas ka Postimehe päeval ☹ vaid suure vaevaga suudeti ilm Raekoja platsi kohal kuiv hoida.

Tallinna vanalinnapäevadel nii ei vedanud - Maikrahvi kandidaatidel kippusid hobused poris perutades kukkuma. Õnneks jäi kardetud tapjakihulaste rünnak piiri tagant tulemata, ilm oli lendavate vereimejate paljunemiseks küll igati paslik.

Juuni esimene kümmepäevak oli keskmisest jahedam, pigem kevadine kui suvine.

Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis rehkendati Eesti keskmiseks õhusoojuseks

12 kraadi. Teises dekaadis jõudsid päralt kauaoodatud südasuvised kraadid (15,5 °C), edasi ilm veidi jahenes.

Kogu kuu keskmiseks saadi aga 14,2 °C (norm 14,1 °C).

Soojem oli lõuna pool (Võrus 15,3 °C), saarte ilm oli tunduvalt vilum (Ristnas vaid 13,1 °C).

Jaanipühad olid seekord kõikjal kuivad. EMHI koduleheküljel korraldatud ennustusvõistluses pakkus vaid 13% vastajatest kuiva jaaniilma.

Jaanilaupäeva õhtul võis isegi kaine peaga näha taevas kaht päikest. See tähendas, et mitme kilomeetri kõrgusel koosnesid pilved jääkristallidest.

Äikest ja päikest

Astronoomiline suvi algas sel aastal 21. juunil, paar päeva enne jaanipäeva. Pole päris korrektne öelda, et jaaniöö on kõige lühem öö: nimelt 18. kuni 23. juunini ei muutu päeva pikkus. Seetõttu kutsutakse seda pööripäeva (nagu ka talvist) mujal maailmas solstiitsiumiks ehk päikesesaisakuks.

Tartus on sel ajal päeva pikkus 18 tundi 18 minutit, edasi hakkab valge aeg kukesammu võrra (1 -2 minutit) vähenema.

Mõnel pool mujal oli jaanipäeval sooja kaks korda enam: Pakistanis, ilusa nimega Sibi linnas 50, Pärsia lahe kaldal Omaanis 47 kraadi!

Pärast jaani keerati taevased kraanid jälle valla. Lõuna-Eestis möllas 25. juunil tugev äikesetorm. Nüüd kogesin oma nahal, mida tähendab tuulemurru koristamine.

Kui juunist kokkuvõttes tehtud, selgus, et Eesti keskmine vihmakogus ületas normi viiendiku võrra. Topeltporsu ehk 100 mm sai suvepealinn, kuivemad kohad olid Jõgeva ja Võru 50 millimeetriga.

Veel paistis tänavune juuni silma ägeda päikesega. Tartu-Tõravere ilmajaamas mõõdeti tervelt kümnel päeval ultraviolettkiirguse indeksiks väärtusi üle 7 ühiku. (Kuu juures soovitatakse juba väga piiri pidada.) Muide, juuni lõpus oli sama näitaja Portugali lõunaosas 12, Tais 14 ja Himaalaja mägedes 16! Päikest paistis kõige enam Vilsandil (335 tundi), kõige vähem Mustvees - 244 tundi.

Juulipäike naeratab säravalt

Mullu tuli kesksuvisest ilmast kirjutades aina kurta: juuli uputab, juuli on jube märg.

Esialgu paistab, et tänavu halastab ilmataat selle maa inimestele (või karistab virisejaid?) ☹️ tosina jagu päevi on päike siranud taevas kui lõunamaal. Isegi hullemini (Nizzas ja Barcelonas oli laupäeval õhusooja vaid 24°C!).

Mida siis sünoptikud edasiseks pakuvad? Ilmamudelid rääkisid algul kartusest, et kuu keskpaik on jahedam, nüüd pakuvad kõikvõimalikud ilmateenistused, et Läänemere kant jääb veel mõneks ajaks kuumataadi meeleva.

Nii et «ilge suvi, kus ei jõua lillede õitsemist õieti imetledagi» (netikommentaari) jätkub. Lohutuseks: on nähtud veel palavamaid juulisid, näiteks 1994. aastal mõõdeti meie soojanabal Võrus 35,2 kraadi.

Kõikjal võiks tänavu rippuda hoiatused nagu suitsupakil: keskkonnaministeerium hoiatab ☹️ liigne päike ja kuumus on ohtlikud teie tervisele!